

Tar sjansen på Kina

Månedsbrev 11/2015

«Take a chance on me», sang ABBA. Og det er vel hva Storbritannias statsminister David Cameron gjør på Kina. Godt hjulpet av finansminister George Osborne.

Arne Jon Isachsen
Centre for Monetary
Economics (CME)

Da Kinas statsminister Li Keqiang besøkte Storbritannia i fjor, ble det i etterkant uttrykt en viss misnøye fra kinesisk side hva gjaldt etiketten; den røde løperen som ble rullet ut til den kinesiske statsministerens fly, var flere meter for kort.

Britene gjør seg lekre for Kina

Ingen slik tabbe da sjefen sjøl – Xi Jinping – landets president og generalsekretæren i Det kinesiske kommunistparti, avla Storbritannia et fire dagers langt besøk i forrige uke. Han ble kjørt i kongelig vogn trukket av kongelige hester; spiste middag med dronning Elisabeth på Buckingham Palace; talte til om lag 600 medlemmer av parlamentet (fra både Underhuset og Overhuset); og hadde mange samtaler med den britiske statsministeren David Cameron, på reise og i hans hjem i Downing Street 10.

”Land har hverken permanente fiender, venner eller allierte, bare permanente interesser”, sa Lord Palmerston, som var britenes utenriksminister den gangen britene kriget seg til handel med Kina i det som fikk navnet Den første opiumskrigen (1840 – 1842). Lord Palmerston ville neppe blitt overrasket over det som skjer i dag; britenes interesser for økt økonomisk samkvem med Kina går foran hva mange venner av Storbritannia hadde ventet seg.

Over lengre tid har britene gjort seg lekre for kineserne. Da finansminister George Osborne nylig avla Kina et besøk, holdt han seg unna det følsomme temaet om menneskerettighet-

ene i landet. Forretninger fikk forrang. For dette fikk han ros av vertskapet.

Videre har man fra Downing Street 10 gjort det klart at noe nytt møte mellom Dalai Lama, Tibets religiøse leder som lever i landflyktighet, og statsminister David Cameron, ikke ligger i kortene. Det forrige – i 2012 – satte forholdet mellom Kina og Storbritannia kraftig tilbake.

På det forretningsmessige området ble mange tatt på senga da britene i mars i år valgte å gå med i den nyetablerte Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB) – en utviklingsbank for Asia – der Kina vil ha den dominerende posisjonen. Når britene på denne måten kunne trosse amerikanerne, som hadde lagt press på sine venner om å holde seg unna, turte andre land, som Norge, også å melde seg på. Sittende på gjerdet utenfor finner vi noen få, staute amerikanske allierte som Canada og Japan.

”Land har hverken permanente fiender, venner eller allierte, bare permanente interesser”

Det gylne tiår

President Xi og statsminister Cameron snakker begge varmt om ”det gylne tiår” eller ”det omfattende, globale og strategiske samarbeidet” Kina og Storbritannia nå legger opp til. Rent konkret resulterte besøket til Xi i kommersielle avtaler til en verdi av nær 40 milliarder britiske pund (om lag 500

milliarder norske kroner). Her finner vi investeringer i infrastruktur som høyhastighetstog og atomkraftverk – prosjekter som britene selv har problem med å finansiere, og der kineserne i tillegg kan bidra med verdifull teknologi.

På det finansielle området planlegger Kina innen rimelig tid å legge ut statslån i utlandet, denominert i kinesiske renminbi (RMB). Det vil i så fall være første gang i moderne tid at Kina låner opp i utlandet i sin egen valuta. City – det finansielle sentrum i London – ligger an til å bli markedsplassen for dette lånet. Dermed styrker London sin posisjon som sentrum for RMB-baserte finansielle transaksjoner.

Hvor mye penger blir det igjen som kineserne da kan investere i Europa og i Storbritannia?

Hvor god er timingen?

Men timingen av dette britiske frieriet til Kina, hvor god er den?

Den økonomiske veksten i Kina er for nedadgående. "The new normal", snakker man om, og mener med det at en vekst på rundt 6 -7 prosent er mer sannsynlig enn en på 8 -10 prosent.

Kina som tidligere håvet inn store valutainntekter gjennom solide eksportoverskudd, og som således kunne glede seg over stadig voksende valutaeserver, har det siste

året opplevd en markant nedgang i disse reservene. Fra 4.000 milliarder dollar til om lag 3.500 milliarder dollar. Hvorfor? Fordi eksportoverskuddene er blitt betydelig mindre. Og fordi kapital nå i ikke liten grad strømmer ut av Kina.

Med ønske om stabil kurs mot dollar har den kinesiske sentralbanken sett seg nødt til å intervensere i valutamarkedet. Men her er en grense. Den går ved rundt tusen milliarder dollar, sier ekspertene. Om således de kinesiske valutaeserverne skulle komme ned mot 2.500 milliarder dollar, er det trolig at den faste kursen på rundt 6,35 kinesiske yuan per amerikanske dollar vil ryke. Som mange andre lands valutaer, vil den kinesiske i så fall kunne oppleve en klar depresiering mot den amerikanske.

For ikke å ha alle eggene i samme kurv, er det stadig flere kinesere som nå plasserer penger i utlandet; både ved å kjøpe verdipapirer og ved kjøp av bolig. Den jevne kineser har nemlig adgang til å investere ute innen rammen av 50.000 dollar per år. Den store utstrømningen den senere tid tyder på at disse reglene omgås.

Et aksjemarked som ter seg som en jojo gir ytterligere ansporing til å ta pengene ut. I løpet av noen få sommer måneder sank indeksen på Shanghai-børsen til nesten det halve, etter å ha mer enn fordoblet seg de foregående tolv månedene.

Kineserne er innstilt på store realinvesteringer i eget nærrområde. I tillegg til den nye banken for investeringer i infrastruktur (AIIB), har

kineserne planer om å gjenskape Silkeveien til Europa, både over land og til havs. Her trengs milliarder. Ettersom Kina har overkapasitet i alt fra stål og sement til aluminium og skipsbygging passer det godt for Midtens rike å bidra med finansiering av infrastruktur i eget nærområde.

Hvor mye penger blir det igjen som kineserne da kan investere i Europa og i Storbritannia?

Take a chance on me

George Osborne er ikke redd for å ta risiko. Om samarbeidet med Kina har han dette å si:

"I wanted to take a bit of a risk with the China relationship. I wanted to push it so it really brings jobs and growth."

Og Financial Times på lederplass gir sin støtte til den britiske finansministeren:

"... the size of the potential commercial opportunity is such that the UK is justified in rolling out the reddest of red carpets for the Chinese Communist leader ..."

Andre er av en annen oppfatning. En garvet vestlig diplomat sier det slik:

"The most charitable spin we can put on the current China policy is to say it is a pure mercantilist, unprincipled, self-serving decision aimed at attracting short-term investment. The big question is whether it actually works."

"Take a chance on me", sang ABBA. Og det er vel hva Osborne og Cameron gjør på Kina.

29. oktober 2015

Home Page: <http://home.bi.no/fag87025/>